

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

BRNO 1974

Jáma 2/73 byla na půdoryse zhruba obdélníkového tvaru, jehož podélná osa měřila 430 cm a šířka byla 400 cm. V západní části protínala jámu 1 a ve východní části jámu 3. Jáma měla nerovné dno, které stupňovitě klesalo dolů a jen v jihozápadní části měla rovné dno v hloubce 90 cm. Výplň jámy tvořila černá hlína, místy promíšená spraší a místy proložená vrstvami šedé popelovité hlíny. Tato jáma byla velmi bohatá na střepový materiál, mazanici i zvířecí kosti. Mezi keramikou byla mísa s laloky na okraji a střepy z několika podobných mís, miska s otvorem pod okrajem a dále střepy ze džbánek, amfor, z nádob zdobených plastickými lištami, střepy zdobené rytým ornamentem, střepy z hrnců a jiné.

Jáma 3/73 byla opět zachována jen ve své spodní části. Na půdoryse byla kruhová a směrem ke dnu se mírně rozšiřovala. Rovné dno bylo v hloubce 30 cm. Výplň jámy tvořila černá hlína. V jámě byly nalezeny zvířecí kosti, střep z nádoby s nálevkovitě rozevřeným hrdlem a několik dalších střepů z neurčitých nádob.

Naleziště leží na malém návrší, přístupném ze všech stran. Jámy prozkoumané při výzkumu nejsou kulturně jednotné. Jáma 1/73 patří kultuře s nálevkovitými poháry, jáma 3/73 náleží kultuře s moravskou malovanou keramikou a jámu 2/73 je možno zařadit do středodunajské mohylové kultury. Keramika z této jámy odpovídá keramice z výzkumu M. Chleboráda.

P o z n á m k a :

¹ S. Stuchlík, Příspěvek k poznání počátku mohylové kultury na Moravě, AR XXIII, 1971, 140–146.

Feststellungsgrabung in Křižanovice bei Slavkov (Bez. Vyškov). Im Oktober 1973 führte das Archäologische Institut der ČSAV in Brno eine Feststellungsgrabung in Křižanovice bei Slavkov in der Flur „Padělky“ durch. Die Lokalität ist bereits aus den dreissiger Jahren bekannt, als hi M. Chleborád einige prähistorische Objekte untersuchte, unter diesen auch eine Grube aus dem Beginn der mittleren Bronzezeit¹. Bei der Begehung des Fundortes gewann man verschiedenartiges Material (ausser anderem Volutenkeramik, kaiserzeitliche, slawische). Bei der Grabung hat man 3 Gruben untersucht, von der Grube 1/73 der Trichterbecherkultur, Grube 3/73 der mährischen bemalten Kultur angehörte und Grube 2/73 können wir in die donauländische Hügelgräberkultur einreihen. Diese Grube kann man, ähnlich wie das Material von der Grabung M. Chleboráds, in den älteren Zeitabschnitt der Hügelgräberkultur legen.

SBĚRY NA SÍDLIŠTNÍ PLOŠE U BÝKOVIC

(o k r. B l a n s k o)

JINDRA NEKVASIL, AŮ ČSAV Brno

(Tab. 117–119)

Na konci roku 1972 a na začátku roku 1973 procházel pole v trati Příčnický u Býkovic student Antonín Štrof z Bořitova a prováděl zde povrchové sběry pravěkých nálezů. Jedná se o rozsáhlou sídlištní plochu severovýchodně od Býkovic, rozloženou na rovince mezi Žerůteckým potokem a úžlabinou zvanou Louky. Podle sběrů keramiky bylo zde osídlení již v neolitu (starší i mladší formy volutové keramiky), nacházejí se zde i zlomky hlazených kamenných nástrojů a silexy. Několik střepů má charakteristické známky eneolitické keramiky a jiné střepy mohou být zařazeny do mohylové kultury.

Největší počet střepů pochází z osídlení lužickou kulturou. V kolekci jsou zastoupeny střepy ze starolužických okřínů, osudí, mís i drobnější keramiky. Několik střepů je možno bezpečně zařadit do středního (slezského) období, jako na příklad střípky z tuhovaných osudí se svisle žlábkovanými výdutěmi nebo obloukovou výzdobou výdutí, střípky z členěných mís a podobně. Do tohoto období patří i masivní bronzový náramek s jemnou rytou výzdobou. Množství střepů z hrnců a zásobnic s prstovaným povrchem je patrně také ze starolužického období, i když není vyloučeno, že takováto úprava povrchu se mohla vyskytnout i ve středním (slezském) období.

Naleziště na Příčnickách je již známo z dřívějších¹ a také při stavbě dálnice v roce 1940, která přešla Příčnický, byly zaznamenány sídlištní objekty, pravděpodobně z období lužické kultury².

P o z n á m k y :

¹ J. Skutil, Pravěk Boskovska 1931, 52.

² J. Mackerle, Stará sídelní oblast západní Moravy, 1952, 43 — rukopis v AŮ Brno.

Lesefunde auf der Siedlungsfläche bei Býkovice, (Bez. Blansko). Der Student Ant. Štrof sammelte in der Flur „Příčnický“ bei Býkovice auf den Feldern eine grosse Menge prähistorischer Funde. Auf dieser ausgedehnten Siedlungsfläche, die schon aus den vorhergehenden Jahren bekannt

ist^{1,2} fand er volutenkeramische Scherben, Bruchstücke geschliffener Steinwerkzeuge, Silexe Scherben von äneolithischen Gefäßen und Hügelgräberkeramik. Die zahlreichsten sind jedoch Scherben aus der Besiedlung der Lausitzer Kultur. Vorläufig ist hier der altlausitzer und der mittlere (schlesische) Zeitabschnitt dieser Kultur erfasst. Von hier stammt auch ein massiver bronzener Armring.

NÁLEZY U ŠLAPANIC

(okr. Brno-venkov)

JINDRA NEKVASIL, AŮ ČSAV Brno

Na svém pozemku v trati Vinohrady sesbíral z ornice doc. dr. František Kühn v posledních letech řadu střepů z nádob i dalších nálezů. Dva mírně patinované čepelovité úštěpy rohovce jsou nesporně paleolitické; jeden nese náznak terminální retuše, druhý nebyl retušován. Deset jiných úštěpů rohovce pochází patrně z neolitu. Jen u několika střepů můžeme stanovit, že jsou z pravěku, a to nejspíše z doby bronzové. Ostatní nálezy pak pocházejí ze středověku a novověku.

Funde aus Šlapanice, (Bez. Brno-venkov). Aus der Flur Vinohrady stammen von Lesebefunden zwei paläolithische und zehn ehestens neolithische Silexe. Einige Scherben können wir ungefähr in die Bronzezeit, die übrigen in das Mittelalter und Neuzeit einreihen.

PRAVĚKÁ SÍDLIŠTĚ V LOŠTICÍCH

(okr. Šumperk)

VLADIMÍR GOŠ, Vlastivědný ústav, Šumperk

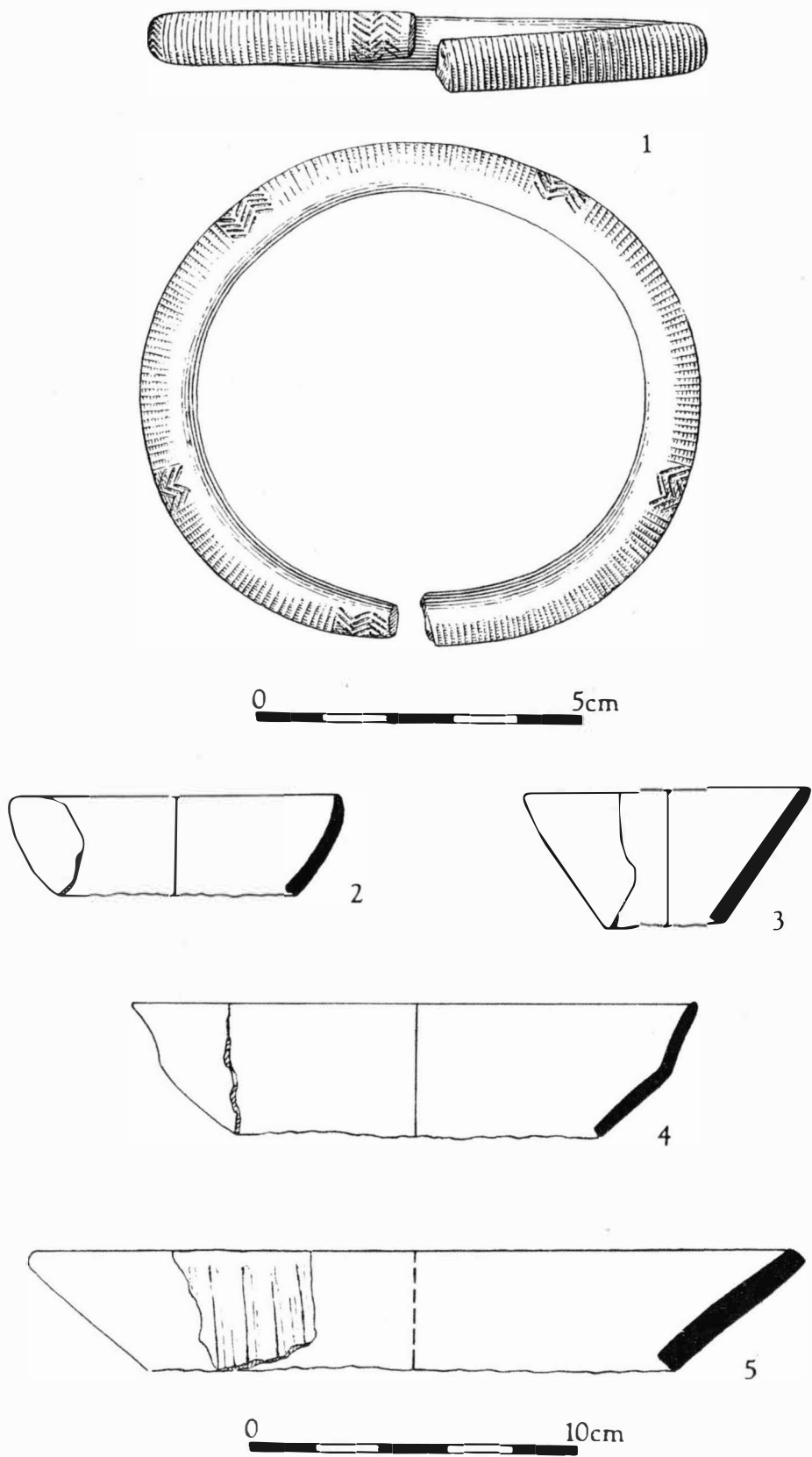
(Tab. 120)

Stavbou panelových domů v Lošticích-Hradské ulici byla narušena sídliště k. volutové, laténské, lužické i římské. Lokalita se rozkládá na západním okraji Loštice severně od státní silnice do Jevíčka na mírném svahu, sklánějícím se k jihu k malému potůčku Líšniče. Na západě je ohraničena prudkým srázem, který spadá k potoku, na severu pokračuje sídliště pravděpodobně za polní cestu. Leží v nadmořské výšce 265–270 m, v podloží je spraš. Na staveništní ploše byla nejprve odstraněna ornice v síle 30 cm a podloží zůstalo překryto ještě černou hlínou v síle 10–30 cm. Jámy byly objeveny teprve ve stěnách základových rýh domů. Byly vyzvednuty jámy 1–6 a dvě samostatně ležící nádoby v černé kulturní vrstvě.

Jáma 1 náležela kultuře volutové a nepodařilo se zjistit její přibližné rozměry. Výplň tvořila sytá černá hlína bez vrstev. Jáma 2 byla z větší části zničena stavbou kotelny, výplň tvořila sytá černá hlína silně promíšená kousičky mazanice do červena vypálené. Náležela kultuře laténské. Jáma 3 byla zachycena při stavbě bloku 1 v délce 80 cm a do hloubky 100 cm. Výplň tvořila černá hlína bez vrstev, střepy mladší fáze volutové kultury se kumulovaly nad dnem. Jáma 4 měla v profilu kotlovitý tvar o průměru 60 cm a sahala do hloubky 70 cm. Výplň tvořila hnědočerná hlína a z jámy bylo vyzvednuto několik střepů lužické kultury. Jáma 5 se z větší části ztrácela v černé kulturní vrstvě, její přesné rozměry nebyly zjistitelné a náleží do doby římské. Jáma 6 byla zachycena v obdobné situaci a je kulturně nezařaditelná. Dvě nádoby náležející lužické kultuře ležely volně v černé kulturní vrstvě.

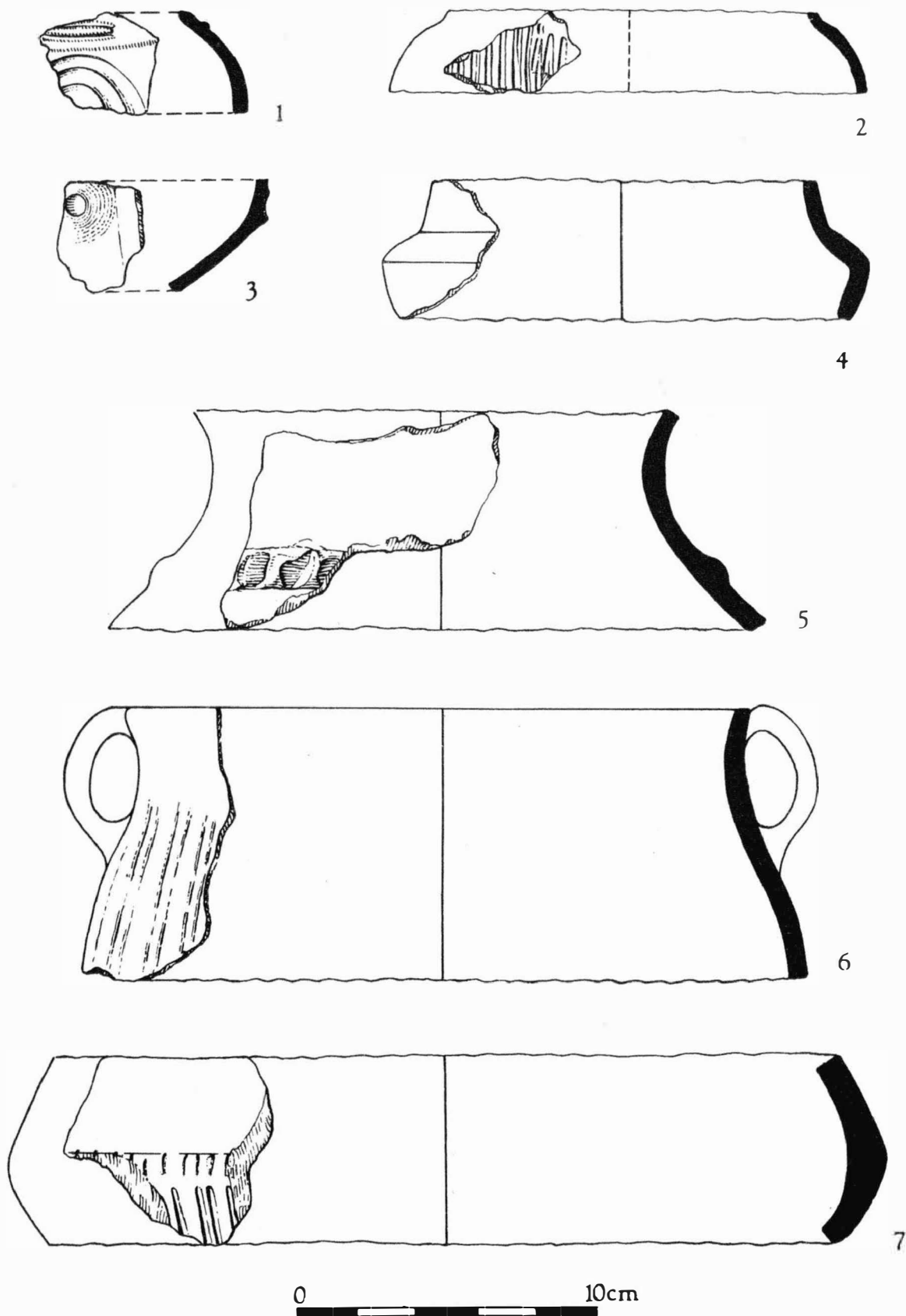
V létě 1973 bylo narušeno doposud neznámé sídliště volutové kultury v prostoru náměstí. J. Adamec sesbíral menší kolekci střepů na hromadách hlíny, vyházené z rýh pro uložení plynového potrubí. Přesná místa nálezů se nepodařilo lokalizovat.

Prähistorische Siedlung in Loštice (Bez. Šumperk). Beim Bau von Grossblockbauten in Loštice Hradská Gasse wurden Siedlungen der volutenkeramischen, latènezeitlichen, Lausitzer und kaiserzeitlichen Kultur gestört. Die Lokalität erstreckt sich auf dem westlichen Rand von Loštice, nördlich der Staatsstrasse nach Jevíčko auf einem mässigen Hang, der sich nach Süden, zu dem kleinen Bache Líšnička neigt. In den Fundamenttrinnen der Häuser wurden die Gruben 1–6 und zwei allein liegende Gefässe in der schwarzen Kulturschicht geborgen.

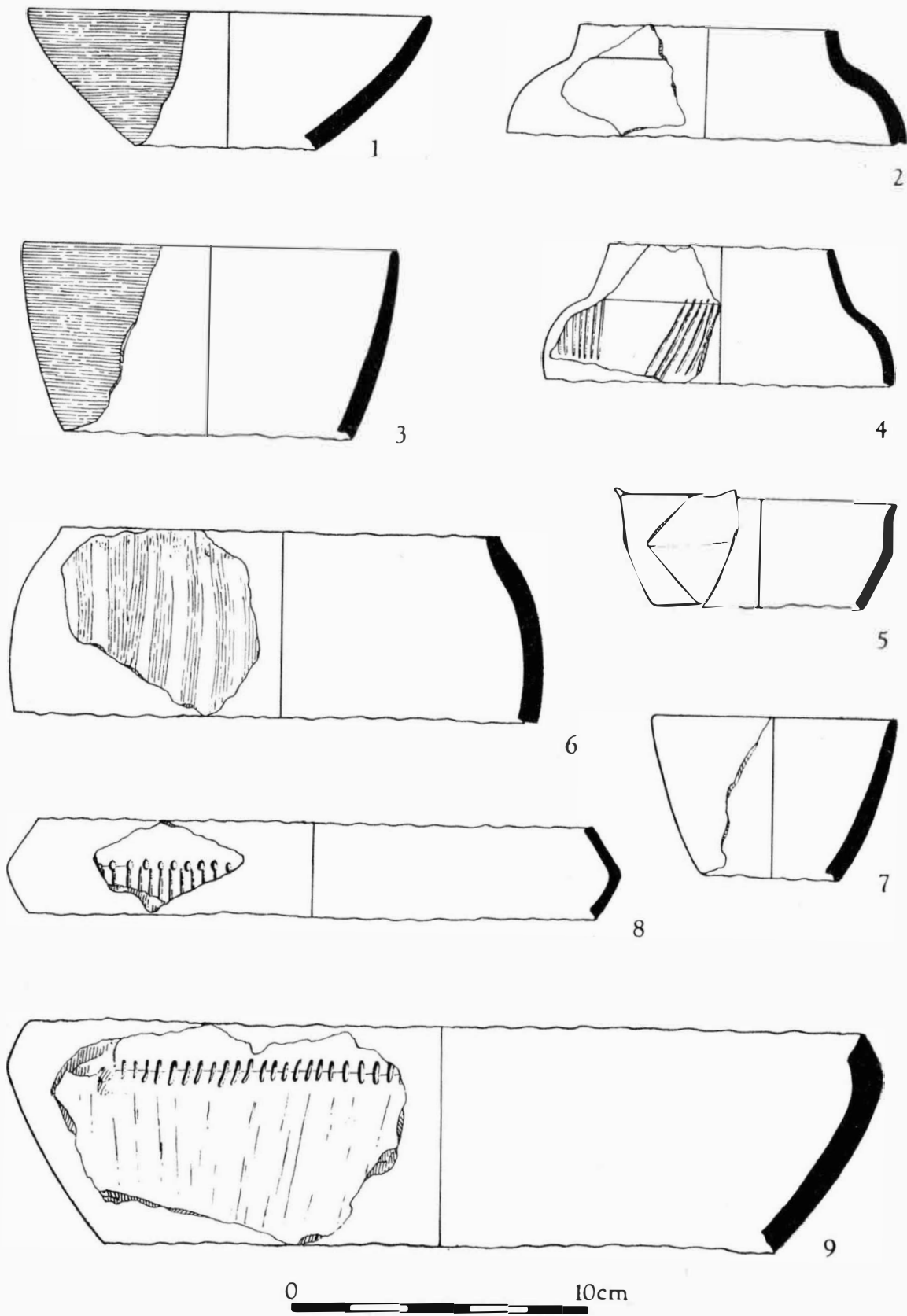
Tab. 117

Býkovice (okr. Blansko). Nález z lužické kultury z povrchových sběrů. 1 bronz, 2–5 keramika. — Lesefunde der Lausitzer Kultur. 1 Bronze, 2–5 Keramik.

Tab. 118

Býkovice (okr. Blansko). Lužická keramika z povrchových sběrů. — Lausitzer Keramik aus Lesefunden.

Tab. 119

Býkovice (okr. Blansko). Lužická keramika z povrchových sběrů. — Lausitzer Keramik aus Lesefunden.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, A. Životská, L. Trávníčková, M. Bálek

Na titulním listě: bronzový náramek lužické kultury z Býkovic

Tiskem: TISK, národní podnik, Brno, provozovna 54, Gottwaldova 21

Evidenční číslo: ÚVTE1-73332

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné